

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Claudii Fleury, Presbyteri, Prioris Argenteliae Et Reg.
Christianiss. A Confessionibus Institutiones Juris
Ecclesiastici**

Fleury, Claude

Moguntiae, 1760

XVIII. De curatis, chorepiscopis, archipresbyteris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67899](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67899)

tuerunt. Cujus generis inde a sæculo VII. plura præsertim in regum & principum sacellis instituta fuere ad juges preces coram sanctorum reliquiis fundendas. Immissi sunt etiam canonici in plura monasteria; quæ in statum sæcularem conversa sunt, quoniam regula non amplius observabatur. Officia canonicorum restricta sunt ad cultum divinum statis horis celebrandum¹. Sed si non sunt ad minimum subdiaconi; neque ad collationem beneficiorum, neque ad consultationes capitulares concurrunt activo vel passivo suffragio. Nam hoc modo ii, qui per beneficia ad Ecclesiastica munera provolant, excitandi videbantur ad utilem Ecclesiæ operam navandam.

1) Concil. Trident. sess. 22. ref. c. 4. Clem. ut ii qui. de ætat. & qual. præf.

CAP. XVIII.

DE CURATIS, CHOREPISCOPIIS,
ARCHIPRESBYTERIS.

I.

INDE a primis sæculis presbyteri dispositi fuere per certos *titulos*, hoc est, *oratoria*, quæ alternatim Episcopus visitavit, congregandorum fidelium causa. Ipsorum curæ commissa fuit certa urbis regio, ut plebis mores observarent, & ad Episcopum de omnibus referrent¹. Qui periclitabantur, iis baptismum aut absolutionem dare poterant. Hac distributione presbyterorum opus fuit in ma-

Origines
parochia-
rum, qui-
bus præ-
fecti pres-
byteri,

ioribus civitatibus, veluti Romæ & Alexandria, in quibus inde a sæculo IV. plures Ecclesiæ fuere, & in unaquaque peculiaris presbyter, qui populum doceret². Paulo post ruri sunt *oratoria* ædificata in usum rusticorum, a civitatibus dissitorum, quibus præfecti sunt presbyteri. Atque hæ sunt origines *curarum* seu *parochiarum*. In civitatibus minoribus Ecclesia cathedralis una sufficiebat: unde adhuc parochiæ sunt in pluribus cathedralibus.

1) THOMASS. *discipl. part. 1. l. 1. c. 21. 22. 23. part. 2. l. 1. c. 12.* 2) EPIPHANIUS *heres. 69. de Ario.*

qui ob
stabilita-
tem sedis
cardina-
les vocan-
tur

quod no-
men ho-
die Ro-
manæ
Ecclesiæ
pro-
prium.

II. ISTI presbyteri principio a solo *titulo h. e. parochia* denominabantur. Post vocari cœpere *cardinales*, ut distinguerentur ab iis, qui Ecclesiis suis non ita affixi erant, quosve Episcopus vel certis diebus vel ad tempus eo mittebat. *Cardinalium* nomen significabat, esse eos ita titulis suis affixos, ut janua cardinibus suis insistit. Idem nomen nonnumquam Episcopis titulo talibus datum fuit, ut distinguerentur ab Episcopis *visitoribus* aut *commendatariis*, qui Ecclesiam regunt ad tempus. Et quoniam etiam diaconi ad *titulos* vel ad *oratoria*, quæ presbytero vix digna viderentur, constituti sunt; eos *cardinales diaconos* vocarunt. Hæ appellationes temporibus GREGORII M. usitatæ & per omnem Ecclesiam latinam frequentatæ fuere¹. Postea *titulus cardinalium* presbyterorum in *civitatibus* solum audiebatur, donec postremo proprius fieret *Ecclesiæ Romanæ*, veterum traditionum tenacissimæ, e qua prorogatus est ad papæ suffra-

ganeos, qui cum Romanis presbyteris & diaconis unum corpus in pontificum electione constituunt.

1) *Dist. 71. c. 5. ex Gregor. V. ep. 11. item 2. indict. 10. ep. 6. 25. indict. 11. ep. 13. &c.*

III. ILLI *cardinales presbyteri*, quos Curatorum potestas.
hodie *curatos* appellamus, crescente fidelium
cœtu, instar *Episcoporum* habuere. Licuit
enim iis in suis *titulis* sacrum facere, prædi-
care, baptizare etiam solemni tempore: non Ecclesie baptismales,
tamen in univèrsam. Fontes enim baptismales non nisi in Ecclesiis potioribus erant, quos
plebes, quemadmodum presbyterum, qui iis
præerat, *plebanum* vocarunt, vocabulis hodie-
num nonnullibi superstitionibus, *pieve, pievano*.
Ex unaquaque Ecclesia *baptismali* pendebant
plura *oratoria* aut *minores* parochiæ. Curato-
rum porro fuit, infantes ante & post confir-
mationem instituere, corrigere mores, pec-
catores convertere, confessionibus vacare, pœ-
nitentias secretas injungere, ægrotos visitare,
extremam unctionem, viaticum, sepulturam
iis concedere. Ista curatorum officia descripta
sunt sæculo VIII. in capitulari THEODUL-
PHI, Aurelianensis Episcopi ^I.

1) *Hist. eccl. l. 44. n. 23. tom. 7. concil. p. 1136.*

IV. POSSUNT etiam matrimonia
consecrare; sola confirmatione & clericorum
ordinatione Episcopo servata: suo iudicio *psal-
mistam* vel *cantorem*, non vero *acoluthum* aut
subdiaconum, facere; subdiacono minores cle-
ricos removere, & laicos a sacris arcere. In-

eunte sæculo XI. jurisdictionem contentiosam sibi arrogarunt, exercueruntque ultra CCC. annos¹. Hanc cum pluribus aliis juribus Episcopalibus soli conservarunt Romani cardinales.

1) THOMASS. *part. 4. l. 1. c. 28.*

Chorepiscopi qui nam?

V. RURI florere *chorepiscopi* per orientem inde a sæculo IV. frequentati. In occidente serius comparuere & disparuerunt citius. Fuerunt autem *vicarii forenses* h. e. presbyteri cum amplissima potestate missi, qui ruri pleraque Episcopi officia exsequebantur¹. Episcopi sæculo VIII. remissiores facti his omnia permiserunt, præter dedicationes Ecclesiarum & majorum clericorum ordinationes. Qua de caussa consensu Leonis III. & Caroli M. fuerunt abrogati².

in Occidente abrogati.

1) THOMASS. *discipl. part. 4. l. 1. c. 18.*

2) *Capitul. tom. 10. p. 379. hist. eccl. l. 45. n. 25.*

Archipresbyteri qui nam?

VI. PRESBYTERI per titulos in urbe rurique dispersi semper idem corpus constituere cum clericis in matre Ecclesia hærentibus, subiecti *archipresbytero*, qui primus semper fuit ab Episcopo, cujus viceungebatur absentis in functionibus interioribus¹. In sanctuario primum locum occupavit, clero in universum præfuit, tamquam superior & morum rector, curamque peculiarem habuit eorum, qui publicam pœnitentiam subibant. Inde a sæculo VI. plures in eadem diœcesi occurrunt *archipresbyteri*, cleri pro *regionum diversitate* moderatores. Nonnumquam *decani*

vocantur & sæpe fuere *curati* Ecclesiarum baptismalium. Hodie *archipresbyteri* fere solo titulo utuntur sine officio, qui certis parochiis affixus est.

1) ISIDORUS *Hispal. ep. ad Ludifr. Cordub.*

C A P. X I X.

DE ARCHIDIACONO, VICARIO
GENERALI, POENITENTIA-
RIO ET THEOLOGO.

I.

ARCHIDIACONUS olim fuit Episcopi Archidiaconi munus multiplex præcipuus minister in functionibus exterioribus, præsertim in *temporalibus*. In Ecclesia curavit, ut omnia rite fierent, & decenter: Clericos ordinandos adduxit ad Episcopum, quod hodiernum facit: suum cuique locum; suam cuique functionem assignavit: populo jejunia & dies festos indicavit: ornamenta & fabricam Ecclesiæ curavit: oblationes & redditus Ecclesiæ, quorum peculiare cœconomi non essent, administravit: Clericis ratam portionem erogavit: pauperibus, antequam Nosocomia ædificarentur, prospexit: minorum clericorum & plebis censor, morumque corrector, lites vel prævenit, vel composuit, vel Episcopo indicavit, ac restitutionem damnorum postulavit, *Episcopi manus & oculus* haud immerito appellatus¹.

1) THOMASS. *part. 2. l. 1. c. 24. part. 2. l. 1. c. 13. Isidor. ep. ad Ludifr. Cordub.*